

ἐκεῖ ὅπου ἡ ἐξυδερκεία αὐτοῦ ὡς ἀρχαιολόγου καὶ ἀρχιτέκτονος τὸν ὠδήγησεν. Καὶ ἡ τύχη δὲ ἠνένησεν αὐτὸν κατόπιν θαυμασίως, ὅταν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους σχεδὸν παρὰ τὴν νῦν ἀμαξιτὴν κατὰ τὸ σημεῖον **B** ἀπεκάλυπτε τὸ ἀναμφήριστον ἐκεῖνο λείψανον τοῦ Πεισιστράτεϊο ὑδραγωγείου. Διότι τοῦ ἄλλου ἡδύνατο νὰ στηριχθῇ τις πρὸς ἐρεῦνάς ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ, διευθυνομένης κατὰ τι σχέδιον καὶ οὐχὶ ἀπλῶς ἀποπειρατηρίους, ἂν τὸ σταθερὸν σημεῖον δὲν ὠδήγει αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς πρὸς τὸ δύσπορον ἔργον; Ἀλλ' ἀφοῦ αἱ πρῶται ἐπιτυχαὶ ἐφαῖδρουν τὸ πρόσωπόν του, τὴν ἐργασίαν ἐξηκολούθησε κατόπιν μετὰ θαυμαστῆς περινοίας. Δὲν εἶνε ἴδιον παντὸς νὰ διακρίνῃ τὰ ἀδιάκριτα ἐν τῷ λαβυρίνθῳ ἐκείνῳ τῶν ὀχετῶν, ὑδραγωγῶν, δεξαμενῶν, φρεάτων, ὀρυγμάτων, τὰ ὅποια οἱ αἰῶνες ἐπέθηκαν ἐπ' ἄλληλα. Καὶ ἐκεῖ δὲ ὅπου νῦν ἀνασκάπτει τὰ τετραγωνικὰ ὀρύγματα καὶ τὰς πηγὰς τῆς Καλλιρρόης ἀποκαλύπτει, μόνον ἐξυδερκίης παρατήρησις καὶ λεπτομερὴς ἐξέτασις ἀφάνῳ εἰς ἄλλους τεκμηρίων ἡδύνατο νὰ ὁδηγήσῃ αὐτόν. Τὸ τελικὸν ὅμως ἀποτέλεσμα τῆς μεγάλης, ὡς δὲν ἐδίστασα νὰ ὀνομάσω αὐτὴν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπιχειρήσεως, θὰ εἶνε ἐλπίζω θαυμασιώτερον τῶν μέχρι τοῦδε ἐξαχθέντων συμπερασμάτων. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τούτου θέτομεν τὸν πόδα ἐκεῖ ὅπου εἰργάσθησαν αἱ χεῖρες τῶν παναρχαίων κατοίκων τοῦ ἄστεως τῆς Παλλάδος. Αἰῶνων ἱστορικῶς ἀγνώστων ἢ ἐφ' ὧν ὁ μῦθος μόνον σκιὰν ἱστορικῆς ἀληθείας ἐπιρρίπτει γεγονότα τινὰ σημαντικὰ διαλευκίνονται κατὰ θαυμαστὸν τρόπον ἐνώπιον ἡμῶν. Ὑποθέσεις ὥραϊαι, γοητευτικὰ ὄνειροπολήματα μᾶλλον τοῦ ποιητοῦ ἅμα καὶ μεγάλου ἱστορικοῦ Κουρτίου καταπίπτουσι πρὸ τῶν ἐναργῶν ἀποδείξεων τῆς θετικῆς ἐρεῦνης. Ἡ ποίησις χάνει καὶ κερδίζει ἀντ' αὐτῆς ἡ ἀλήθεια, κερδίζουσα ὅμως καὶ αὕτη πάλιν νέον ἔδαφος δι' ἐκείνην, διότι ποίησις εἶνε πᾶσα ἡ ἀλήθεια τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Εἶχα σημειώσει τᾶνωτέρω ὅτε παρετήρησα ὅτι καὶ δεύτερον ἐκ Καρᾶ¹ ὁ γκλόιβον ἡ σκαφή εἰς φῶς ἤγαγεν, ὅστις ὄχι μόνον εἰς τὴν κρήνην ἀνῆκεν, ἀλλὰ καὶ τι ἀναμφισβήτητον τεκμήριον τῆς ἡλικίας αὐτοῦ φέρει. Τοῦτο εἶνε ὁ ἐν εἶδει **Z** λελαξευμένος τύπος τοῦ σιδηροῦ συνδέσμου (Klammer), ὅστις τὸν λίθον τοῦτον συνδέει πρὸς τὸν μετ' αὐτοῦ συναπτόμενον, ὁ δὲ κ. Δαῖρπελδ πρὸ πολλοῦ παρετήρησεν ἐξ ἄλλων τε καὶ τῶν λειψάνων τοῦ παλαιότερου παρὰ τὸ θέατρον ἱεροῦ τοῦ Διονύσου ὅτι ὁ τύπος οὗτος συνειθίζετο κατὰ τὸν ὅν αἰῶνα, ἐνῶ εἰς τὰ μνημεῖα τοῦ ὄντος αἰῶνος οἱ τύποι τῶν συνδέσμων τῶν μαρμάρων εἶνε σχήματος διπλοῦ **T** (ἡ ὀριζοντία κεραία καὶ κάτωθεν). Ἀλλῶς ὁ πῶριος οὗτος λίθος φέρει λεπτὸν στρῶμα ἀμμοκονίας, ἐφ' οὗ ἐσχηματίσθη ὁμοίως ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἐτέρου ἐκ τῆς συνεχῆς τοῦ ὕδατος ῥοῆς τὸ ἀναπόφευκτον πούρι. Ὁ λίθος φαίνεται ὡς νὰ ὤρθετο ὑπὸ τὸν ἀνωθεν τὸ ὕδωρ παρέχοντα κρουδόν, κοιλότης δὲ τις ἡμικυκλική, ἥς ἡ λεῖα ἐπιφάνεια κλίνει κατωφερῶς πρὸς τὴν παρειάν αὐτοῦ, καὶ ἐκτείνεται ὡς γλῶσσα μέχρι τινὸς σημείου αὐτῆς, φαίνεται ὅτι ἐπίτηδες μὲν τὸ κατ' ἀρχὰς ἐλαξέσθη, λειότερα δὲ κατόπιν κατέστη ἐκ τῆς προστριβῆς τῶν στάνων, αἵτινες προσηρείδοντο οὕτως ἵνα πληρωθῶσιν ἐκ τοῦ ἄνωθεν κρουοῦ. Καὶ ἄλλη κοιλότης παρ' αὐτὴν, ἐπιμυκηστέρου σχήματος, ἐν μέρει μόνον παρατηρεῖται διότι ὁ λίθος ἐντεῦθεν εἶνε ἀποκεκρουσμένος. Καὶ μικραὶ τινες ὀπαὶ ἐπὶ τῆς στενωτέρας πλευρᾶς φαίνονται χρησιμεύσασαι πρὸς

ὑποδοχὴν τῆς γνωστῆς ἐκείνης ἀπορύσεως οὕτως εἰπεῖν τῶν ἀρχαίων στάνων, ἥτις εἰς ὁπὴν τινα ἐφαρμοζομένη ἐστερέωνε τὸ ἀγγεῖον ἕως οὗ πληρωθῇ τοῦτο ἐκ τοῦ κρουοῦ.

Εἰς δύο σημεῖα νῦν σκάπτει ὁ κ. Δαῖρπελδ. Παρετήρησαμεν ὅτι ὑπὲρ τὸ στόμιον τοῦ ἐνὸς τετραγωνικοῦ ὀρύγματος ἔφερεν ὕδωρ ἐκ τῆς ἐν τῷ βράχῳ τῆς Πινυκῆς ὑπονόμου ὑδραγωγείον, ὅπερ διέτεμνε τὴν σημερινὴν ἀμαξιτὴν. Ὀλίγον ἀνωτέρω τοῦ σημείου τούτου κεῖται τὸ ὄριον, ὅπου ὁ φυσικὸς βράχος, ἐφ' οὗ βαίνει ἡ νῦν ἀμαξιτὴ, αἴφνης διακόπτεται καὶ σχηματίζεται οὕτω κοιλότης, εἰς τὴν ὅπου ὡς ἀλλοῖστα ἡδύνατο νὰ εὐρίσκηται ἡ Ἑννεάκρουνος, διότι ὁ γῶρος οὗτος κεῖται ἀμέσως ὑπὸ τὴν δεξαμενὴν **A**, συνάμα δὲ διότι ἐξ αὐτοῦ ἀκριβῶς φαίνεται ἀρχόμενος πλατὺς ὀχετὸς ἀποκαλυφθεὶς εἰς μέτρων τινῶν βάθος ἀριστερόθεν (τῷ ἀνιόντι) τῆς νῦν ἀμαξιτῆς, ὁ ὀχετὸς δὲ οὗτος πιθανώτατα ἐχρησίμευε πρὸς διοχέτευσιν τῶν ἐκ τῆς Ἑννεακρουνου καταρρεόντων ὑδάτων εἰς τὴν μεγάλην ὑπόνομον τῆς ἀρχαίας ὁδοῦ. Ἐνταῦθα λοιπὸν ἀνασκάπτεται νῦν τὸ ἔδαφος. Ἐξ ἐτέρου δὲ ἀποκαθαίρει τὴν ἀρχαίαν ὁδὸν ἐπὶ νοτιώτερον τῶν τάφων, ἥς τὴν διευθύνει δεικνύουσι τὰ τε ἐκτέρωθεν τοῦ πολυγωνικοῦ οἰκοδομίας τρόπου τείχη οἰκῶν καὶ ἡ κατὰ μεσῆς βαίνουσα γνωστὴ ὑπόνομος. Ἐπειδὴ δὲ αὕτη κεῖται εἰς μέγα βάθος ἐνταῦθα, τὸ μέγα ὑδραγωγεῖον **B** πρέπει νὰ διήρχετο ἀνωθεν αὐτῆς κατὰ τὴν μικρὰν καμπήν, ἥτις παρατηρεῖται ἐν τῷ σχεδιογραφημάτι, κατόπιν δὲ θὰ εἰσέρχεται εἰς τὸν βράχον, ὅστις ἐντεῦθεν πλέον ἀνέρχεται μέχρι σχεδὸν τοῦ σημερινοῦ ἐδάφους. Κατωτέρω πρὸς τὸ σημεῖον **B** αἱ δοκιμαστικαὶ ὀπαὶ ἀπέδειξαν ὅτι κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τὸ ὑδραγωγεῖον εἶνε κατεστραμμένον.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹ Ἀόρατον βάρος. Πόσον βάρος ἔχει ὁ ἄηρ ὁ περιεχόμενος ἐντὸς αἰθούσης μήκους 10 μέτρων, πλάτους 8 καὶ ὕψους 5; Ὁ ἐντὸς τῶν διαστάσεων αὐτῶν περιλαμβανόμενος ἄηρ ἔχον ὄγκον 400 κυβικῶν μέτρων βαρύνει 400 χιλιόγραμμα ἤτοι περὶ τὰς 300 ὀκάδας. Τίς θὰ τὸ ὑπέθετε;

— Ἀφοῦ καὶ τὰ γραμματόσημα θεωροῦνται ὡς ἐστίαι μικροβίων, ἄτινα μεταφέρουσιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, φαντασθῆτε τί εἶνε τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ ἐλληνικὰ χαρτονομίσματα!

— Οἱ στρουθοκάμηλοι κατὰ τὰς μαρτυρίας ἀξιόπιστων περιηγητῶν ἀρέσκονται εἰς εἶδος χοροῦ ὁμοιάζοντος πολὺ μὲν βάλς καὶ χορεύουσι καθ' ὁμάδας μέχρι μανίας καὶ μὲ κίνδυνον νὰ συντρίψωσι τοὺς πόδας τῶν.

— Μία μόνη κομμητεία τῆς Καλιφορνίας, ἡ τοῦ Ἀγίου Βερναρδίνου, παράγει ἐτησίως πορτοκάλια πληροῦντα κατὰ τὴν ἐξαγωγήν 1500 σιδηροδρομικὰς ἀμάξας καὶ ἀξίζοντα 7,500,000 φράγκα. Τὰ καλλιεργούμενα εἶδη εἶνε 36.

— Ὅλαι αἱ μεγάλαι πόλεις τῆς Εὐρώπης εἶνε χρεωμέναι, ἡ δὲ ἀναλογία τοῦ χρέους ὡς πρὸς τοὺς κατοίκους εἶνε κατὰ κεφαλὴν: Τῶν Βρυξελλῶν 1600 φράγκα, τῶν Παρισίων 800, τῆς Φραγκφούρτης 317, τοῦ Μιλάνου 218, τῆς Βιέννης 195, τοῦ Βερολίνου 154. Πόση ἄρα γε νὰ εἶνε ἡ τοῦ καταχρεωμένου δήμου Ἀθηνῶν;

— Ὁ μικρὸς Νίκος πρὸς τὸν πατέρα του τὸν ὁποῖον βλέπει πάντοτε ἀναζητοῦντα τὰ σπύρτα διὰ νὰ ἀνάψῃ τὸ σιγάρον καὶ ὀργιζόμενον διότι δὲν τὰ εὕρισκε: Μπαμπά, γιατί δὲν ἀγοράζεις λοιπὸν ἀναμμένα τὰ σιγάρα σου;

¹ Ἐκ τοῦ γνωστοῦ λατομείου τοῦ Ὑμηττοῦ.